

Talousvaliokunta

Valtioneuvoston selonteko YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda2030:n toimeenpanosta

Tulevaisuusvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston selonteko YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda2030:n toimeenpanosta (VNS 7/2024 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava tulevaisuusvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- panelisti, professori Minna Halme, Kestävyyspaneeli
- Senior Director Jarmo Heinonen, Business Finland Oy
- johtava asiantuntija Minna Ojanperä, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- asiantuntija, ilmasto- ja energiapolitiikka Jaakko Haikonen, STTK ry
- Kestävyys-ohjelman johtaja Outi Haanperä, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra
- professori Lassi Ahlvik

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- valtioneuvoston kanslia
- Teollisen yhteistyön rahasto Oy (FINNFUND)
- Akava ry
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
- Metsäteollisuus ry
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- Suomen Yrittäjät ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Talouspolitiikan arviointineuvosto

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei huomautettavaa:

- Energiateollisuus ry

Valiokunnan lausunto TaVL 6/2025 vp

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Talousvaliokunta on tarkastellut valtioneuvoston selontekoa Agenda2030:n toimeenpanosta oman toimialansa kannalta keskittyen erityisesti tavoitteisiin 7, 8, 9 ja 12.

Suomi on panostanut laajasti puhtaaseen energiaan. Talousvaliokunta tukee selonteon tavoitetta puhtaan sähkön tuotannon kasvattamisesta. Puhdas siirtymä ja energiasektorin murros ovat moninkertaistaneet mahdollisuudet kestäville investoinneille Suomeen ja samalla lisänneet suomalaisten yritysten kansainvälisiä kasvumahdollisuuksia. Talousvaliokunta katsoo, että selonteon tavoite vahvistaa edelleen Suomen kilpailukykyä ja houkuttelevuutta uusiutuvan teollisuuden investointeihin sekä turvaa energiasektorin huoltovarmuutta. Lisäksi talousvaliokunta pitää tärkeänä, että sähkömarkkinoiden kehittämisessä ja energiatukien kohdistamisessa huomioidaan myös kotitalouksien oikeudenmukainen kohtelu.

Asiantuntijakuulemisessa nostettiin vahvasti esille selonteon huoli kiertotalouden haasteista Suomessa. Kiertotalouden EU-sisämarkkinat eivät toimi vielä toivotulla tavalla, mikä heikentää EU:n hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista. Olemassa olevan sääntelyn täytäntöönpanoa tulee tehostaa, ja samalla uutta sääntelyä tulisi järkevöittää kiertotalouden toiminnan tehostamiseksi. EU-sääntelyn toimeenpano ja jätelainsäädännön uudistaminen tulevat edesauttamaan kiertotaloustavoitteiden toteuttamista Suomessa. Talousvaliokunta pitää erittäin hyvänä, että EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen, RFF-rahoituksen, kautta on pystytty tukemaan bio- ja kiertotalouden innovaatioita ja skaalaamaan niitä konkreettisiksi investoinneiksi, joilla voidaan edistää kulutus- ja tuotantotapojen kestävyyttä. Suomen tulee tehostaa kansainvälistä edelläkävijyyttä kiertotaloudessa. Asiantuntijakuulemisessa korostettiin myös kiertotalouden korkeampien muotojen kuten ylläpidon ja korjaamisen tukemisen merkitystä muun muassa infrastruktuurin, koneiden ja laitteiden osalta. Sillä vahvistetaan myös huoltovarmuutta ja turvallisuutta, kun riippuvuus globaaleista toimitusketjuista vähenee.

Taloudellinen kestävyys saavutetaan pitkäjänteisellä ja ennustettavalla politiikalla, joka turvaa vakaan toimintaympäristön ja kannustaa investointeihin. Keskeinen rooli on myös tutkimus- ja kehitystoiminnan sekä osaamisen kehittämisellä. Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että TKI-pa nostusten kohdentamisessa painotetaan tuotosten tehokkuutta ja vaikuttavuutta. Suomi on vahva monilla teollisuudenaloilla, joilla suomalaiset yritykset voivat hyödyntää osaamistaan ja innovaatioitaan selonteon tavoitteiden tukemisessa. Se voi avata myös uusia markkinoita ja liiketoimintamahdollisuuksia yritysten kasvulle ja kansainvälistymiselle. Talousvaliokunta näkee TKI-pa nostukset sekä hyvinvoivan ja osaavan henkilöstön keskeisinä keinoina edistää myös kestävää talouden kehitystä.

Talousvaliokunta tukee selonteon tavoitteita kestävä ja kannattava ruokajärjestelmän sekä ruokaturvan ja ruuan huoltovarmuuden vahvistamiseksi. Kotimaisella ruuantuotannolla on tärkeä merkitys Suomen huoltovarmuuden kannalta. Yhtenä elementtinä on kotimaisen kasviproteiinin tuotannon lisääminen, joka luo kasvumahdollisuuksia yrityksille niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin. Ruuantuotannon kestävyyttä voidaan vahvistaa myös lähiruokaan panostamalla.

Valiokunnan lausunto TaVL 6/2025 vp

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Talousvaliokunta esittää,

että tulevaisuusvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 20.3.2025

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Sakari Puisto ps
varapuheenjohtaja Ville Kaunisto kok
jäsen Noora Fagerström kok
jäsen Kaisa Garedew ps
jäsen Antti Kangas ps
jäsen Miapetra Kumpula-Natri sd
jäsen Timo Mehtälä kesk
jäsen Matias Mäkynen sd
jäsen Merja Rasinkangas ps
jäsen Oras Tynkkynen vihr
jäsen Heikki Vestman kok
jäsen Juha Viitala sd
jäsen Johannes Yrttiaho vas
varajäsen Minna Reijonen ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Kirsi Pimiä